

Γ. Κονδύλη & Όθωνος 1, Μαρούσι | 210 61 24 000
www.akadimos.gr | fb:@akadimos.marousi | tw:@Akadimos

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΔΕΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Διάρκεια εξέτασης: 3 ώρες

Εισηγήτρια: Μπαλαλά Χριστίνα

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Μετά τα φυσικά, Α 2

A.ΚΕΙΜΕΝΟ: Διά γάρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἶπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἀγνοίαν ἐφιλοσόφησαν, φανερόν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἑτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος, φάμεν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὦν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκὲν ἐστίν.

B.ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

A.1. Να σημειώσετε δίπλα στις παρακάτω περιόδους τη λέξη Σωστό, αν τη θεωρείτε σωστή ή τη λέξη Λάθος, αν τη θεωρείτε λανθασμένη με βάση την ερμηνεία του αρχαίου κειμένου:

1. Οι άνθρωποι εξ αρχής άρχισαν να φιλοσοφούν για τα σημαντικά ζητήματα της ζωής.
2. Αυτός που απορεί και θαυμάζει δεν έχει συνείδηση της άγνοιας του.
3. Η αναζήτηση της επιστήμης δεν είχε κάποια χρηστική αξία.
4. Η ικανοποίηση των βιοτικών αναγκών αποτελεί τροχοπέδη για την ανάπτυξη της φιλοσοφίας.
5. Η φιλοσοφία είναι η μόνη ελεύθερη επιστήμη επειδή δεν υπάρχει για να υπηρετεί κάποια άλλη ανάγκη.

A.2. Να αιτιολογήσετε την παραπάνω επιλογή παραθέτοντας τα αντίστοιχα χωρία του κειμένου.

Μονάδες 10

B.1.a. Ποιο ήταν το εναρκτήριο ερέθισμα που οδήγησε τον άνθρωπο στη φιλοσοφική διερεύνηση σύμφωνα με τον Αριστοτέλη;

β. Ποια είναι η ερμηνεία των ρημάτων φιλοσοφώ και θαυμάζω;

Μονάδες 10

B.2. Πως καταλήγει η συλλογιστική πορεία του Σταγειρίτη στο ως μόνην ούσαν έλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν; Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο του όρου επιστήμη;

Μονάδες 10

B.3. Να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου με βάση την εισαγωγή και δίπλα σε αυτό τη λέξη Σωστό, αν είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν είναι λανθασμένη:

1. Πυρήνας της πολιτικής σκέψης του Πλάτωνα είναι η ιδέα της σωφροσύνης.
2. Ο δραματικός χρόνος, δηλαδή ο χρόνος κατά τον οποίον υποτίθεται ότι διεξάγεται ο διάλογος της πολιτείας είναι το 421 π.Χ.
3. Με τον όρο πολιτεία δηλώνεται το πολίτευμα, οι βασικές δηλαδή αρχές που υπόκεινται στη νομοθεσία και στους θεσμούς της πόλης.
4. Ο Πλάτωνας γεννήθηκε το 420, από αριστοκράτες Αθηναίους γονείς. Πατέρας του ήταν ο Αρίστωνας, γιος του Αριστοκλή.
5. Η ιδεώδης πολιτεία ενσαρκώνει τις τέσσερις θεμελιώδεις αρετές: είναι σοφή, επειδή οι άρχοντές της (οι φιλόσοφοι-βασιλείς) είναι σοφοί και την καθοδηγούν προς το Αγαθόν.

Μονάδες 10

B.4.a. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη, απλή ή σύνθετη, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: εγγενής, ουσιώδης, ειδήμονας, ραδιούργος, εύφημος.

β. Να γράψετε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου στα αρχαία ελληνικά: θαυμάζειν, μικρόν, οΐεται, φανερόν, μαρτυρεί.

Μονάδες 10

B. Παράλληλο κείμενο: Ουμπέρτο Έκο, Τι είναι η Φιλοσοφία

Αν αφήσουμε στην άκρη την αρχική ετυμολογία, σύμφωνα με την οποία «φιλοσοφία» σημαίνει «αγάπη για τη σοφία», το να ορίσουμε τη φιλοσοφία είναι δύσκολο, δεδομένου ότι το νόημα της λέξης αλλάζει ανά τους αιώνες. Θα μπορούσαμε, λοιπόν, να πούμε ότι, παρόλο που από την αρχαιότητα έως σήμερα η ανθρωπότητα έχει αναθέσει στην επιστήμη να βρει απαντήσεις για ορισμένα ερωτήματα, υπάρχουν άλλα για τα οποία η επιστήμη δεν έχει απαντήσεις και τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο της φιλοσοφικής έρευνας. Κάποιος, άλλωστε, είπε ότι η φιλοσοφία είναι η επιστήμη που ασχολείται με τα ερωτήματα για τα οποία δεν υπάρχουν απαντήσεις. Πράγματι, υπάρχουν ερωτήματα για τα οποία δεν υπάρχουν απαντήσεις, αλλά το ίδιο συμβαίνει και στον χώρο των επιστημών[...]. Δεν μπορούμε να πούμε ότι δεν υπάρχουν απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά, αλλά, αντίθετα, έχουν δοθεί υπερβολικά πολλές και υπάρχουν διαφορετικοί ορισμοί της αλήθειας. Αυτά τα ερωτήματα μπορεί να είναι δύσκολα, και ορισμένοι ίσως σκεφτούν ότι οι φιλόσοφοι δεν έχουν κάτι καλύτερο να κάνουν και ασχολούνται με αυτά. Όμως τα φιλοσοφικά ερωτήματα αφορούν τον καθένα από εμάς και πέραν του ότι ορισμένοι άνθρωποι δεν μπορούν να αντισταθούν στην έλξη προς αυτά τα ερωτήματα, καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας αυτά τα «ασήμαντα» ερωτήματα καθόρισαν τον τρόπο ζωής μας, ώθησαν ομάδες σε θρησκευτικούς πολέμους, επηρέασαν ριζικά τις έρευνες των επιστημόνων, καθόρισαν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τη ζωή, τη διασκέδαση, το κέρδος και τα βάσανά μας, ακόμα και αυτών που δεν το αντιλήφθηκαν ποτέ.

B.1. Αφού μελετήσετε το παραπάνω απόσπασμα να συγκρίνετε τις απόψεις του Αριστοτέλη και του *Ουμπέρτο Έκο* σε σχέση με τις αιτίες που οδηγούν τον άνθρωπο στη φιλοσοφία.

Μονάδες 10